

Որակի հոչակագիր Արտահանման միջին գների (միջին արժեքի) ինդեքս

Ընդհանուր տեղեկատվություն վիճակագրական արտադրանքի մասին		
0.1	Անվանումը	Արտահանման միջին գների (միջին արժեքի) ինդեքս
0.2	Ոլորտը	Արտադրողների գներ
0.3	Պատասխանատու մարմինը, բաժինը, անձը և այլն	Արմստատ Բաժնի պետ Մարիամ Երիցյան Գների վիճակագրության և միջազգային համադրումների բաժին Հայաստանի Հանրապետություն, 0010, Երևան, Հանրապետության պողոտա, Կառավարական շենք 3, Հեռախոս՝ +374 11 564 566 Էլ. Փոստ: mariam_yeritsyan@armstat.am , info@armstat.am
0.4	Նպատակը և պատմությունը	Տարբեր հաշվարկների և վերլուծությունների ժամանակ արտաքին առևտրի գների ինդեքսի կիրառումը հնարավորություն է տալիս որոշել արտահանման տեսակարար կշիռը ՀՆԱ-ում: Այս առումով կարևոր նշանակություն ունի արտաքին առևտրի գների վիճակագրությունը: Արտահանման ապրանքների գների մակարդակի և դինամիկայի ուսումնասիրման համար կիրառվում է ինդեքսային մեթոդը: Արտաքին առևտրի բնագավառում կարևոր ցուցանիշ է արտաքին առևտրի գների կամ միավորի արժեքի ինդեքսը: Ցուցանիշի հաշվառումը վարվում է 1997 թվականից:
0.5	Օգտագործողները և կիրառումը	Վիճակագրական տեղեկատվության հիմնական օգտագործողներն են պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, հասարակական, գիտակրթական, ֆինանսական կազմակերպությունները, գործարար համայնքը, զանգվածային լրատվամիջոցները, կենտրոնական բանկը, միջազգային կազմակերպությունները և այլն: Արտահանման ապրանքների գների ինդեքսը կիրառվում է ազգային հաշիվներում որպես դեֆլյատոր, ինչպես նաև արտաքին առևտրի առևտրաշրջանառության (արտահանման) հաստատուն գներով ֆիզիկական ծավալի հաշվարկման համար:
0.6	Տեղեկությունների աղբյուրները	ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության կողմից ՀՀ վիճակագրական կոմիտեն յուրաքանչյուր ամիս տրամադրվում է տեղեկատվություն ՀՀ արտաքին առևտրի ծավալների մասին: Արտահանման ապրանքների գների կամ արտահանման միավորի արժեքի ինդեքսների հաշվարկի համար որպես տվյալների սկզբնաղբյուր են հանդիսանում իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց բեռնամաքսային հայտարարագրերը (դեկլարացիաները):
0.7	Տվյալների հավաքման	Տվյալները հավաքվում են «Պաշտոնական վիճակագրության մասին»

	իրավական լիազորությունը	օրենքի և «Հնգամյա վիճակագրական ծրագրի» հիման վրա, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի 2016թ. հունիսի 20-ի «Վիճակագրական տվյալների հավաքման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 05-Ն և «Տարեկան վիճակագրական ծրագիրը հաստատելու մասին» որոշումների հիման վրա:
0.8	Ռեսպոնդենտների (ծանրաբեռնվածությունը	Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն չի հաշվարկվում:
1 Բովանդակություն		
1.1	Բովանդակության նկարագիրը	<p>Արտահանման ապրանքների գների ինդեքսը բնութագրում է արտահանման ապրանքների գների փոփոխման հաշվին արտահանման արժեքի փոփոխությունը՝ անփոփոխ, հաստատուն ֆիզիկական ծավալի պայմաններում:</p> <p>Ժամանակագրական համադրելիության առումով արտահանման միջին գների ինդեքսները (տոկոսներով) հաշվարկվում են հետևյալ կտրվածքներով՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • հաշվետու ամիսը նախորդ ամսվա նկատմամբ, • հաշվետու ամիսը նախորդ տարվա համապատասխան ամսվա նկատմամբ, • հաշվետու ամիսը նախորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ, • աճողական կարգով (նախորդ տարվա համապատասխան • ժամանակաշրջանի նկատմամբ, • հաշվետու ամիսը բազիսային տարվա նկատմամբ:
1.2	Վիճակագրական հասկացություններ	<p>Համակցություն</p> <p>Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտրում արտահանման մասը կազմող արտահանման ծավալների (բնաիրային և արժեքային արտահայտությամբ) մասին տեղեկատվությունն է:</p> <p>Աշխարհագրական ընդգրկունություն</p> <p>Ընդգրկվում է Հայաստանի Հանրապետության ողջ տնտեսական տարածքը, ինչը համապատասխանեցված է նրա մաքսային տարածքին:</p> <p>Ապրանքի ընդգրկունություն</p> <p>Ինդեքսների հաշվարկին մասնակցող ապրանքների ընդգրկունակությունը պայմանավորված է բազիսային տարում արտահանված ապրանքների համակցությամբ և կիրառվող սահմանային գործակիցներով:</p> <p>Փոփոխականներ</p>

Գին. ապրանքների գնային ցուցանիշները ստացվում են բեռնամաքսային հայտարարագրերի տեղեկատվական բազայում գոյություն ունեցող ապրանքի քանակի և արժեքի մասին տվյալների հիման վրա:

Միավորի արժեքի գին. ապրանքի արժեքի և քանակի հարաբերությունն է, որտեղ ապրանքի ամենացածր դետալացման (մանրամասնելու) պայմաններում անգամ կարող են երկու կամ մի քանի որակապես տարբեր ապրանքներ սակարգված լինել միևնույն ութանիշ ծածկագրով:

Սահմանային գործակիցներ. գնային մեծ շեղումներից խուսափելու համար օգտագործվում է ինդեքսների շարքի վերին և ստորին թույլատրելի սահմանների հարթեցման մեթոդը՝ սահմանային գործակիցների կիրառմամբ: Այն ապրանքները, որոնք ունեն հաշվարկյալ սահմանային գործակիցից ավելի գնային տատանումներ՝ (նվազման կամ աճման միտումով), այսինքն միջին արժեքի փոփոխությունները (ինդեքսները) դուրս են մնում այդ միջակայքերից, չեն մասնակցում հետագա հաշվարկներին: Ինդեքսի թույլատրելի վերին և ստորին սահմանները որոշվում են առանձին ապրանքատեսակների գների միջին կշռված քառակուսային շեղումների և դրանց հիման վրա հաշվարկված տատանման (վարիացիոն) գործակիցների օգնությամբ (միջոցով):

Կշիռների սկզբնաղբյուրներ. ինդեքսների ագրեգացման համար կշիռների սկզբնաղբյուր են հանդիսանում ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության կողմից ՀՀ վիճակագրական կոմիտեին տրամադրվող տեղեկատվությունը ՀՀ արտաքին առևտրի արտահանման ծավալների մասին:

Վիճակագրական չափորոշիչներ

Ինդեքսների ամենացածր մակարդակն արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկի (USԳԱԱ) դասակարգչի ապրանքներն են, որոնց միջին արժեքի ինդեքսները կշռվելով ագրեգացվում են ըստ ապրանքային ենթախմբերի (մինչև 1339), ապրանքային խմբերի (մինչև 97) և ըստ 21 ապրանքային բաժինների:

Արտահանման գների ինդեքսի հաշվարկի համար կիրառվում է Լասպեյրեսի բանաձևը:

Խմբավորումներ

Արտահանման միջին գների ինդեքսը հաշվարկվում է հետևյալ ուղղություններով՝

- «Ըստ բոլոր երկրների»,
- «Ըստ ԱՂՀ երկրների»,

		<p>•«Ըստ ոչ ԱՊՀ երկրների», այդ թվում՝ «Ըստ Եվրամիության երկրների», և յուրաքանչյուր ուղղությունը հետևյալ կտրվածքներով՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • ըստ ապրանքատեսակների, • ըստ ապրանքային ենթախմբերի, • ըստ ապրանքային խմբերի, • ըստ բաժինների, • ընդամենը ՀՀ: <p>Հրապարակման խմբավորումներ</p> <p>Արտահանման միջին գների ինդեքսները հրապարակվում են ըստ ԱՏԳԱԱ դասակարգչի 21 բաժինների և ընդամենը ՀՀ-ի:</p>
2. Ժամանակայնություն		
2.1	Հաշվետու ժամանակահատվածը	Ամսական
2.2	Հրապարակման ամսաթիվը	Ամսական տվյալները հրապարակվում են հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 35/36-րդ օրը:
2.3	Ճշտապահություն	Տվյալները հրապարակվում են տարեկան ծրագրերով հրապարակման ժամանակացույցին համապատասխան և սահմանված ժամկետներից ուշացումներ չեն արձանագրվել:
2.4	Հաճախականությունը	Ամսական
3. Ճշգրտություն		
3.1	Ընդհանուր ճշգրտություն	<p>Ապրանքների գնային ցուցանիշները ստացվում են բեռնամաքսային հայտարարագրերի հիման վրա: Սակայն դրանց ամենացածր դետալացման (մանրամասնեցման) դեպքում էլ երկու կամ մի քանի որակապես տարբեր ապրանքներ դասակարգվում են միևնույն ութանիշ ծածկագրով: Քանի որ միավորի արժեքի ինդեքսն ընդունակ չէ ամբողջությամբ արտահայտելու ապրանքի որակական փոփոխությունը, առաջ են գալիս գնային տատանումներ: Գնային այդպիսի փոփոխությունները, կապված ապրանքի որակական հասկանիշների փոփոխությունների հետ (ոչ միատարրության պատճառով), բերում են արտահանման ապրանքների գների ինդեքսների որոշակի արհեստական շեղման: Հետևաբար անհրաժեշտություն է առաջանում ծայրահեղ գնային փոփոխություններով ապրանքները դուրս թողնել ինդեքսների հաշվարկից: Նման կարգի գնային մեծ շեղումներից խուսափելու համար օգտագործվում է ինդեքսների շարքի վերին և ստորին թույլատրելի սահմանների հարթեցման մեթոդը՝ սահմանային գործակիցների կիրառմամբ:</p>
3.2	Անճշտության աղբյուրները	<p>Անճշտության աղբյուր կարող են լինել.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Մաքսային գործակալի կողմից արտահանվող ապրանքի սխալ կոդավորումը: • ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության կողմից ներկայացվող տեղեկատվական

		բազայում, բեռնամաքսային հայտարարագրերի տվյալների սխալ մուտքագրումը:
3.3	Ճշգրտության չափումները/ չափելիությունը	Ճշգրտության չափումներ չեն իրականացվում:
4 .Համադրելիություն		
4.1	Ժամանակագրական համադրելիություն	Յուցանիշի հաշվառումը վարվում է 1997 թվականից՝ եռամսյակային կտրվածքով: 2007 թվականից արտահանման միջին գների ինդեքսի հաշվարկման մեթոդաբանությունը կատարելագործվել է և հաշվարկվում է ամսական պարբերականությամբ: Յուրաքանչյուր հաշվարկային տարվա համար արտահանման գների ինդեքսների համար որպես բազիսային տարի և կշիռների հիմք ընդունվում է նախորդ տարին:
4.2	Համադրելիությունն այլ վիճակագրության հետ	Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվարկվում է միայն մեկ արտահանման միջին գների ինդեքս, ուստի այն համադրելի չէ այլ գնային ինդեքսների հետ:
4.3	Նախնական և վերջնական վիճակագրության միջև փոխկապվածությունը	Հրապարակված տվյալները համարվում են վերջնական, եթե ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության կողմից ճշգրտումներ չեն կատարվում:
5 .Մատչելիություն		
5.1	Տարածման ձևաչափ	<p>Հրապարակումներ</p> <p>Ամսական, եռամսյակային հրապարակումներ</p> <p>«Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական, եռամսյակային զեկույց (հայերեն, ռուսերեն):</p> <p>Տարեկան հրապարակումներ</p> <p>«Գները և գների ինդեքսները ՀՀ-ում» վիճակագրական ժողովածու (հայերեն, անգլերեն):</p> <p>«Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք» (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն):</p> <p>«Հայաստանը թվերով» վիճակագրական ժողովածու (հայերեն, անգլերեն):</p> <p>Ինտերնետային հասցե</p> <p>Հրապարակումների էլեկտրոնային տարբերակները հասանելի են հայերեն (ամբողջական), ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով, հետևյալ հասցեով. http://www.armstat.am/am/?nid=82:</p> <p>Ամսական և պատմական տվյալները հասանելի են հայերեն,</p>

		անգլերեն լեզուներով, հետևյալ հասցեով. https://armstatbank.am/pxweb/hy/ArmStatBank/?rxid=602c2fcf-531f-4ed9-b9ad-42a1c546a1b6&rxid=602c2fcf-531f-4ed9-b9ad-42a1c546a1b6:
5.2	Հիմնական նյութերը. Պահպանումն ու կիրառելիությունը	Ինդեքսների վարման օրվանից տեղեկատվական բազաները պահպանվում են էլեկտրոնային եղանակով: Էլեկտրոնային շտեմարանները ներառում են իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց բեռնամաքային հայտարագրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը:
5.3	Փաստաթղթավորումը	Մեթոդաբանության պարզաբանումները հասանելի են «Հայաստանի վիճակագրական տարեգրքում», «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույցների եռամսյակային թողարկումներում, Էլեկտրոնային տարբերակով Արմստատի պաշտոնական կայքում` http://www.armstat.am/:
5.4	Այլ տեղեկատվություն	Առկա է տեղեկատվություն Ընդհանուր վիճակագրական բիզնես-գործընթացի մոդելի համաձայն հետևյալ հասցեով` https://www.armstat.am/am/?nid=373:
6. Լրացուցիչ փաստաթղթավորում		
6.1		Լրացուցիչ փաստաթղթեր հասանելի չեն: